

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS*

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos korupcijos rizikos analizės išvada „Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo nustatymo ar keitimo procesų Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Palangos miesto ir Trakų rajono savivaldybėse“

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2024-12-30 raštas Nr. 4-01-11563

<i>Pateiktos pastabos</i>	<i>Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>	<i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i>
<i>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</i>			
<p>5.3. Neužtikrinama nuosekli praktika nagrinėjant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo prašymus – sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo pakartotinai pateiktas prašymas gali būti patenkinamas, nors pirminis prašymas buvo atmestas, o pakartotinio prašymo metu reguliavimas ar teritorijų planavimo sprendiniai sklypui nepasikeitė (motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje).</p> <p>5.4. Ne visais atvejais užtikrinamas numatytas 10 d. d. terminas visuomenės pasiūlymų teikimui. Vienais atvejais prašymai patenkinami per nepaaiškinamai greitą</p>	<p>6.5 Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai (toliau – VTPSI) prie Aplinkos ministerijos kartu su viešąja įstaiga Statybos sektoriaus vystymo agentūra (toliau – SSVVA) parengti gaires, arba mokymus, skirtus savivaldybių darbuotojų teisinėms žinioms pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo ar nustatymo procese pagilinti. Identifikuoti dažniausiai daromas ir šioje analizėje aprašytas klaidas, nurodant sprendimo teisinius pagrindus ir pavišinti šią informaciją geriausią pasiekiamumą užtikrinančiu būdu (dėl pastabų Nr. 5.3. ir Nr. 5.4.).</p>	<p>Atsižvelgta ir įgyvendinta. VTPSI, reaguodama į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2024 m. gruodžio 30 d. raštą Nr. 4-01-11563 „Dėl korupcijos rizikos analizės išvados pateikimo“ ir kartu su juo pateiktą STT korupcijos rizikos analizės išvadą „Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo nustatymo ar keitimo procesų Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Palangos miesto ir Trakų rajono savivaldybėse“ (toliau – Išvada), 2025 m. balandžio 1 d. raštu Nr. 2D-7639 „Dėl Korupcijos rizikos analizės išvados pateikimo“ STT informavo, kad, „VTPSI, atsižvelgdama į Išvadoje pateiktą pasiūlymą iki šių metų ketvirto ketvirčio pabaigos numato atlikti VTPSI gautų skundų ir inicijuotų patikrinimų (laikotarpyje nuo 2020-01-01 iki 2024-06-04), nevykdant teritorijų planavimo proceso, analizę, t. y. su pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo, keitimo susijusių procesų analizę, identifikuojant klaidas ir priimtų sprendimų teisinius pagrindus. Atlikusi analizę, kasmetinių mokymų metu savivaldybių administracijoms, VTPSI pristatys atliktos analizės rezultatus, nustatytas dažniausiai daromas klaidas, pastebėjimus teisės akte nustatytos procedūros atlikimo ir terminų laikymosi. Taip pat</p>	<p>VPTSI - įgyvendinta.</p>

* Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.

<p>terminą, kitais – viršijant nustatytą terminą tris kartus, o unikaliais – patenkinant prašymą iki jo užregistravimo savivaldybėje. Ne visos savivaldybės užtikrina sprendimų viešinimą pagal Teritorijų planavimo įstatymo 2 dalies 2 punkto reikalavimus. Išlieka galimybė viešinti tik savivaldybės pasirinktą sprendimų dalį. Dėl to gali kilti neteisėtų susitarimų ir piktnaudžiavimo rizikos (motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje).</p>		<p><i>mokymų metu savivaldybių administracijoms atkreips dėmesį ir į Išvadoje pateiktas pastabas“.</i></p> <p>Įgyvendinama pasiūlyma, VTPSI atliko gautų skundų pagrindu atliktų patikrinimų (laikotarpyje nuo 2020 iki 2025 m), nevykdant teritorijų planavimo proceso, analizę, t. y. su pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo, keitimo susijusių procesų analizę, identifikuojant klaidas ir priimtų sprendimų teisinius pagrindus. VTPSI 2020-2025 metų laikotarpyje buvo gavusi 23 skundus dėl priimtų administracinių sprendimų nevykdant teritorijų planavimo proceso. Nustatyta, kad iš 23 skundų, 12 savivaldybės mero potvarkių arba savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų priimti su pažeidimais. Nustatyti šie pažeidimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagal savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, teritorijoje numatyta parengti detalųjį planą; • Neatitinka bendrojo plano sprendinių; • Sklypui galioja detalusis planas; • Nustatyti 2 naudojimo būdai; • Priimtas sprendimas neturint savininko ar valdytojo pritarimo keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį bei naudojimo būdą, taip pat kitų įstatymų nustatytiems valdytojams. <p>VTPSI, atlikusi 2020-2025 metų laikotarpyje gautų skundų dėl žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo ar nustatymo analizę, 2025 m. gruodžio 4 d. susitikimo su savivaldybėmis metu, pristatė atliktos analizės rezultatus, nustatytas dažniausiai daromas klaidas ir pastebėjimus.</p> <p>Taip pat VTPSI, vykdydama Ministerijos 2025 m. kovo 31 d. raštu Nr. D8(E)-1358 „Dėl korupcijos rizikos analizės išvadoje pateiktų rekomendacinio pobūdžio pasiūlymų</p>	
---	--	---	--

		<p><i>įgyvendinimo</i>“ pateiktą pavedimą[†], bendradarbiaudama su Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – Asociacija) atliko 2024 ir 2025 metais savivaldybėse gautų prašymų pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) pakeisti ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą bei priimtų sprendimų dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo analizę.</p> <p>Taip pat VTPSI papildomai patikrino automatinio būdu atrinktų 20 mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus priimtų sprendimų dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo teisėtumo įvertinimą. Patikrinus, nustatyti 6 procedūriniai trūkumai ir 1 sprendimas priimtas neteisėtai. Nustatyti šie procedūriniai trūkumai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prašymas nepaskelbtas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (toliau – TPDRIS) ir savivaldybės puslapyje. • Sprendimas nepaskelbtas TPDRIS ir savivaldybės puslapyje. • Sprendimas nepriimtas per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo. • Konstatuotas pažeidimas – žemės sklypui nustatyti 2 	
--	--	--	--

[†] Aplinkos ministerija, pagal kompetenciją įvertinus Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2024 m. gruodžio 30 d. raštu Nr. 4-01-11563 pateiktus Korupcijos rizikos analizės išvadoje „Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo nustatymo ar keitimo procesų Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Palangos miesto ir Trakų rajono savivaldybėse“ pasiūlymus, prašo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos klausimus, susijusius su pagrindinės žemės naudojimo paskirties ar naudojimo būdo pakeitimu įtraukti į planuojamų mokymų suinteresuotoms institucijoms temas, taip pat kaip institucijos, atsakingos už administracinių nusižengimų, susijusių su neteisėtu pagrindinės žemės naudojimo paskirties ar naudojimo būdo pakeitimu ar neteisėtu atsisakymu pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar naudojimo būdą, tyrimu, įtraukti į metinių patikrinimų planus sprendimų dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ar naudojimo būdo pakeitimo ar neteisėto atsisakymo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar naudojimo būdą patikrinimus. Aplinkos ministerijos nuomone, minėti veiksmai leis užtikrinti vieningą teisinio reguliavimo įgyvendinimo praktiką ir sumažinti ar visai eliminuoti atvejus, kai pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ar naudojimo būdas pakeičiami neteisėtai ar neteisėtai atsisakoma pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar naudojimo būdą. Prašome apie atliktus veiksmus reguliariai (ne rečiau nei kaip kartą į pusmetį) informaciją pateikti Aplinkos ministerijai.

		žemės naudojimo būdai. VTPSI 2025 m. gruodžio 4 d. susitikimo su savivaldybėmis metu, pristatė Ministerijos pavedimu atliktos analizės rezultatus, aptarė nustatytus trūkumus. Mokymų metu rodytos skaidrės paskelbtos VTPSI svetainėje meniu skiltyje „ <i>Veiklos sritys</i> “ → „ <i>Teritorijų planavimas</i> “ → „ <i>Apie teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą</i> “. Papildomai pridedame skaidres „ <i>Mero potvarkių dėl sklypų paskirties ir (ar) naudojimo būdo pakeitimo teisėtumo tyrimas</i> “.	
5.6. Teritorijų planavimo reguliavimas galimai nėra pakankamai aiškus sklypų savininkams, todėl jie nesupranta, kada jų teisės yra pažeidžiamos ir nesikreipia dėl tokių pažeidimų. Nevienareikšmiškai savivaldybių darbuotojų suprantamas ir išplėstai aiškinamas bendro naudojimo teritorijų turinys sudaro sąlygas manipuliuoti sprendimais (motyvai išdėstyti 4.2. skirsnyje).	6.8 VTPSI kartu su SSVA stiprinti informacijos apie Kitos žemės naudojimo paskirties sklypų, esančių bendro naudojimo teritorijoje, įveiklinimo ir naudojimo visuomenės poreikiams atvejus ir galimybes (savivaldybei perėmus šiuos sklypus savo nuosavybėn, arba kai to nori pats žemės sklypo savininkas) bei galimybes šį naudojimo būdą keisti į kitokį, kai tai numatyta Bendrojo plano brėžinio reglamentų lentelėje, sklaidą, siekiant didinti žemės sklypų savininkų ir savivaldybių darbuotojų išmanymą savivaldybių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo, teritorijų	Atsižvelgta ir įgyvendinta. 2025 m. gruodžio 4 d. susitikimo su savivaldybėmis metu, VTPSI atkreipė savivaldybių administracijų dėmesį į Išvadoje pateiktas pastabas [‡] dėl bendruose planuose nurodytų bendrojo naudojimo teritorijų, patenkančių į privačius žemės sklypus. Pristatyta problematika dėl prašymų atmetimų, kai privatūs žemės sklypai patenka į bendruose planuose numatytas viešąsias erdves. Mokymų metu rodytos skaidrės paskelbtos VTPSI svetainėje meniu skiltyje „ <i>Veiklos sritys</i> “ → „ <i>Teritorijų planavimas</i> “ → „ <i>Apie teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą</i> “. Papildomai pridedame skaidres „ <i>Mero potvarkių dėl sklypų paskirties ir (ar) naudojimo būdo pakeitimo teisėtumo tyrimas</i> “.	VTPSI - įgyvendinta.

[‡] Dėl Išvadoje pateikto 6.8. pasiūlymo.

	rezervavimo srityse bei būtinų žingsnių, planuojant perimti privačios nuosavybės žemės sklypus, žinojimą. Aplinkos ministerijai savo komunikaciniais kanalais ir pajėgumais prisidėti prie šios informacijos sklaidos (dėl pastabos Nr. 5.6.).		
--	--	--	--
